

Van *waarnemen* naar *begrijpen* naar *doen* in 10 handelingsgerichte stappen:

0. Met de vraag rond welk kind ga je vandaag aan de slag? Naam kind:...
Op welke vraag wil je antwoord? Als ik dat weet....kan ik, ga ik
1. Wat neem je waar, waar je je zorgen over maakt of dat je negatief opvalt?
Zie je het in eerste instantie meer als een leerprobleem of meer als een gedragsprobleem?
Voor wie is dit een probleem? Voor jou? Voor de leerling? Voor de groep?
Voor de ouders van de leerling?
Als het gaat om gedrag: hoe en voor wie is/likt het storend?
Welke verwachtingen heb je mbt dit kind, in relatie tot wat je waarneemt?
(concentratie, taakgerichtheid, doorzettingsvermogen, zelfstandigheid, leerresultaten, etc)
Hoe houdt dat wat je waarneemt het kind tegen om ...(doel) te bereiken?
2. Zijn er ook momenten/vakgebieden waarin het wél goed gaat en dat je het kind gewenst (leer)gedrag ziet vertonen? Kun je verklaren hoe dat komt?
Zou jij die momenten kunnen versterken/vergroten? Of, zou je die positief werkende factoren kunnen benutten mbt het verkleinen/dempen van dat waar je je zorgen om maakt?
3. Wat heeft het kind in jouw ogen te leren; welke vaardigheid moet het kind ontwikkelen, om doel te bereiken? Waarom is dat belangrijk?
Als het kind zou kunnen/weten/beheersen, dan
- Wat levert dit het kind op? Wat levert dit jou op? Wat levert dit de groep op?
4. Wat doe je tot nu toe om het kind te ondersteunen, positief te benaderen en verder te helpen? Met welk effect? Kan het zijn dat je onbewust ongewenst leergedrag versterkt? Is er sprake van een mismatch tussen wat het kind nodig heeft en de aanpak/benadering die jij hanteert?
5. Heb je het kind zelf al voldoende betrokken? Weet het kind dat je zorgen hebt? Hoe ziet het kind dit zelf? Heeft het kind ideeën voor verbetering/begeleiding?
Heb je de ouders van het kind betrokken in je vraag/zorgen/werkwijze om het kind beter te begrijpen en tot een passende aanpak te komen ?

6. Heb je een idee wat het kind tegenhoudt om deze vaardigheid tot nu toe voldoende te kunnen ontwikkelen? Heeft het kind mogelijk baat bij wat het laat zien? (Bv 1-ster-sommen zijn echt minder werk dan 3-ster-sommen dus ben je sneller klaar... Of een kind dat storend gedrag vertoont en vervolgens jouw aandacht krijgen.) Of, heeft het kind een goede reden dit gedrag te vertonen als mogelijke overlevingsstrategie?

Transactioneel referentiekader: denk aan: kenmerken in het kind, in de groep, in de historie van het kind, in jouw handelen (heb je voldoende tijd gevonden om gepaste instructie te geven, heb je voldoende geduld met het gedrag van het kind, ben je consequent, heb je je voldoende verdiept in het kind, matcht jouw stijl van lesgeven voldoende met de behoeften of/en communicatiestijl van het kind, etc etc), in de thuissituatie, etc.

7. Kun je de kracht achter het (ongewenste) gedrag van het kind ontdekken?

Ontdek schatkamers van kwaliteiten achter het gedrag, zoals:

Dominant/bazig – assertief, betrokken, bevlogen, leidende capaciteiten. Laat zich het kaas niet van het brood eten. Reuring: bij dit kind in de buurt is altijd wat te doen.

Teruggetrokken/
stil/ bang – beschouwer, geeft ruimte aan anderen, voorzichtig

Druk – gretig, enthousiast, nieuwsgierig

Maakt van
alles een geintje- sfeermaker, relativeringsvermogen

Kijk nu eens naar het gedrag dat je waarneemt bij een leerling en jou in eerste instantie zorgen baart of dat je als ongewenst bestempelt: wat kun je aan kracht erachter ontdekken? Het is heel anders of je (zuchtend, geïrriteerd) over een drukke kleuter praat, of (mild, onderzoekend) over een gretige kleuter die niet kan wachten om te gaan spelen en daarom niet op zijn stoeltje kan blijven zitten in de kring!

8. Kun je dit alles al vertalen naar een onderwijsbehoefte? Wat heeft het kind nodig volgens jou? Weet het kind dit? Erkent het kind dit? Ziet het kind het zitten wat jij voorstelt? Kan het kind dit zelf(standig)? Zie je het zelf zitten; heb je vertrouwen in de slagingskansen?

Het kind kan zelf...

Jij kunt het kind helpen door...

Krachtbronnen (zie ook punt 7) in en rond het kind die ik en hij/zij gaan inzetten zijn: ...

Kinderen in de groep kunnen helpen door....

Ouders kunnen het kind ondersteunen door ...

Anderen (denk aan IB, MT, andere collega's) kunnen helpen door...

9. Concreet. Mijn onderzoeksvraag voor vandaag was:
De antwoorden die ik gevonden heb op deze vraag zijn: ...
Mijn eerstvolgende stap is...

Heb ik zelf hierbij een ondersteuningsbehoefte?

Om dit kind te helpen bij...kan ik zelf... en heb ik ondersteuning nodig bij.....

Ik kan de eerst volgende stap nog niet formuleren want ik weet nog niet
genoeg. Ik heb nog vragen, namelijk.....

Als ikweet, dan kan ik....

Mijn eerstvolgende stap om achter het antwoord op mijn vraag te komen is,
.....

10. Pro-actief: hoe ga je om met mogelijke teleurstellingen? Wat als het een keer
mis gaat, of het kind een terugval laat zien?